

RIKSADVOKATEN

Agder statsadvokatembeter
Postboks 504 - Lundsiden
4605 KRISTIANSAND S

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

22/760 - 1 / OHT002

07.04.2022

POLITIETS TVANGSMIDDELBRUK I MINDRE ALVORLIGE NARKOTIKASAKER – OPPFØLGENDE UNDERSØKELSE

Som tidligere varslet skal Den høyere påtalemyndighet gjennomføre en oppfølgende undersøkelse av politiets bruk av tvangsmidler i mindre narkotikasaker. Rammene for den oppfølgende undersøkelsen vil fortsatt være de pålegg og direktiver som ble gitt i riksadvokatens brev av 9. april 2021. Også den oppfølgende undersøkelsen skal gjennomføres som et ledd i statsadvokatenes fagledelse av politiet.

I 2021 gjennomførte statsadvokatene en undersøkelse av saker som var behandlet av politiet før 9. april 2021. De regionale statsadvokatembetene leverte en rapport om funnene i sin statsadvokatregion før 1. oktober 2021 og riksadvokaten presenterte de nasjonale funnene og vurderingene i rapport datert 14. februar 2022.

I den oppfølgende undersøkelsen er det saker som er behandlet *etter* riksadvokatens brev av 9. april 2021 som skal undersøkes. Undersøkelsen nedskaleres i forhold til forrige undersøkelse både i forhold til antall spørsmål og i forhold til antall saker som skal gjennomgås. Statsadvokatene skal denne gangen gå gjennom saker som er registrert i uke 48/21 og uke 10/22. Oversikt over saksnummer til det enkelte embetet vil bli oversendt særskilt.

Det vil heller ikke stilles krav til omfattende intervjuer med relevant personell eller gjennomgang av politiets rutiner. Vi forutsetter imidlertid at statsadvokatembetene skaffer seg oversikt over eventuelle endringer i praksis og evt. nye rutiner som har oppstått etter forrige rapport og at dette omtales i embetenes rapporter.

Den oppfølgende undersøkelsen vil særlig ha oppmerksomheten rettet mot de områdene der det ble påvist avvik i forrige undersøkelse. En nedskalering anses forsvarlig også fordi statsadvokatenes rapporter fra forrige undersøkelse ga mange svar om politiets praksis også etter 9. april 2021.

Til den oppfølgende undersøkelsen er det utarbeidet en grovskisse til hvordan rapporten til riksadvokaten skal utformes (Rapportmal). Denne er ment å gjøre det enklere for statsadvokatembetene å ha oppmerksomheten rettet mot eventuelle endringer i politiets praksis siden forrige undersøkelse.

Vedlagt dette brevet finner en:

- Spørreskjema som skal brukes til den oppfølgende undersøkelsen. Spørsmålene skal, som sist, besvares i Survey Xact.
- Rapportmal

En veileder til spørreskjemaet vil bli oversendt så snart Høyesteretts avgjørelser om straffutmåling når det gjelder oppbevaring av narkotika til eget bruk for rusavhengige foreligger og er blitt vurdert her. Avgjørelsene er ventet i april 2022.

En liste over de sakene som statsadvokatene skal gjennomgå vil oversendes det enkelte embete særskilt.

Vedleggene vil også legges på ut på Riksportalen.

Fristen for statsadvokatembetenes rapporter til riksadvokaten settes til 1. september 2022.

Heidi Reinholdt-Østbye
førstestatsadvokat

Olav Helge Thue
førstestatsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

01 v1 2022 03 31 Spørreskjema
03 2022 03 29 Rapportmal 2.0

Mottakere

Det nasjonale statsadvokatembetet	Postboks 2101 Vika	0125	OSLO
Hedmark og Oppland statsadvokatembeter	Postboks 4457	2326	HAMAR

Mottakere

Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter	Markeveien 4 c	5012	BERGEN
Møre og Romsdal statsadvokatembeter	Postboks 2517	6404	MOLDE
Nordland statsadvokatembeter	Postboks 273	8001	BODØ
Oslo statsadvokatembeter	Postboks 2100 Vika	0125	OSLO
Rogaland statsadvokatembeter	Postboks 180	4001	STAVANGER
Troms og Finnmark statsadvokatembeter	Postboks 2503	9267	TROMSØ
Trøndelag statsadvokatembeter	Postboks 4733 Torgarden	7468	TRONDHEIM
Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter	Postboks 2630	3129	Tønsberg

Spørreskjema til bruk i undersøkelse om

TVANGSMIDDELBRUK I MINDRE ALVORLIGE

NARKOTIKASAKER – OPPFØLGENDE UNDERSØKELSE

1. Saksgjennomgang:

	Registeropplysninger		
A	Anm. Nr.		
B	Politidistrikt	Oslo Øst Innlandet Sør-Øst Agder Sør-Vest Vest Møre og Romsdal Trøndelag Nordland Troms Finnmark	
C	Periode	Uke 48/21 Uke 10/22	Ukene blir nummerert i SurveyXact.
D	Hvilken sakstype?	- Bruk - Besittelse - Strl. § 231	Her må det være mulig å svare på flere alternativer.
E	Vurderes saken som en mindre alvorlig narkotikasak?	- Ja - Nei	Besvares kun hvis man har svart "§ 231" i spørsmål D. Hvis svaret er "Nei" besvares ikke resten av spørsmålene.
F	Er gjerningspersonen u/18 år?	- Ja - Nei	
G	Vurderer statsadvokaten gjerningspersonen som en tung rusmisbruker?	- Ja - Nei	
H	Var overtredelse av legemiddelloven (eller mindre overtredelser av straffeloven § 231 første ledd) det eneste	- Kun mindre narkotikalovbrudd - I kombinasjon med andre forhold	

	forholdet som ble påtalt eller var det i kombinasjon med andre straffbare forhold?		
I	Hvilken type kriminalitet inneholdt ellers saken?	- Trafikk - Vinning - Ordensforstyrrelser - Annet	
	Spørsmål til den enkelte sak - generelt		
1	Er det brukt tvangsmidler i narkotikasaken?	- Ja - Nei	Hvis "Nei" skal ikke øvrige spm. besvares.
2	Ble det gjennomført ransaking av person?	- Ja - Nei	Hvis "Nei" skal ikke spm. 4 og 5 besvares.
3	Ble det gjennomført ransaking av mistenktes bolig, bil mv.?	- Ja - Nei	Hvis det svares "Nei" på spørsmål 3 skal ikke spm. 6, 7 og 8 besvares. Hvis det svares "Nei" både på spm. 2 og 3 skal ikke spm. 9 besvares
	Ransaking		
	(Beslutningskompetanse og notoritet)		
4	Hvem besluttet personransaking?	- Retten - Politijurist - Tjenestemann - Samtykke	Hvis det svares "Retten" eller "Politijurist" skal ikke spm. 5 besvares.
5	Er det opplysninger i saken som tilsier at politiet burde ha tatt kontakt med jourhavende om personransaking?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger	
6	Hvem besluttet ransaking av mistenktes bolig, bil mv.?	- Retten - Politijurist - Tjenestemann - Samtykke	
7	Er det opplysninger i saken som tilsier at politiet burde ha tatt kontakt med jourhavende om ransaking av mistenktes bolig, bil mv.?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger	

8	Fremgår det av saken hvilke vurderinger som ligger til grunn for at beslutning om ransaking av mistenktes bolig, bil mv. ikke er sendt til retten for avgjørelse?	- Ja - Delvis - Nei	Dette spørsmålet skal besvares hvis svaret på spørsmål 6 er "Politijurist".
9	Ble det skrevet "rapport om ransaking og beslag"?	- Ja - Nei	
(Mistankegrunnlaget)			
10	Inneholder rapporten/anmeldelsen tilstrekkelig informasjon om mistankegrunnlaget?	- Ja - Delvis - Nei	
(Relevant etterforskningsformål)			
11	Er beslag av stoff fulgt opp med etterforskning for kjøp?	- Ja - Nei - Ikke beslag	Hvis svaret er nei eller hvis det ikke er beslag faller spørsmål 10 bort.
12	Ble det benyttet ytterligere tvangsmidler for å kartlegge kjøpet av narkotikaen?	- Ja - Nei	
(Mobiltelefon)			
13	Ble mobiltelefonen beslaglagt?	- Ja - Nei	
14	Ble mistenktes mobiltelefon gjennomgått?	- Ja - Nei	Hvis svaret er "Nei" på både spm. 13 og 14 skal ikke spm. 15 besvares.
15	Fremstår beslag og/eller gjennomgang av mobiltelefonen som et relevant etterforskingsskritt?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger	Skal bare besvares dersom det er svart "Ja" på spm. 13 og/eller 14.
(Tredjemannsransaking)			
16	Er det foretatt tredjemannsransaking i saken?	- Ja - Nei -	
(Forholdsmessighetsvurdering)			
17	Ble ransaking gjennomført så skånsomt som forholdene tillot?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger	

		- Ikke aktuelt	
Kroppslig undersøkelse			
18	Ble det gjennomført kroppslig undersøkelse?	- Ja - Nei	Hvis svaret er "Nei" på spm. 18 skal ikke spm. 19, 20, 21, 22, 23 og 24 besvares.
19	Ble det gjennomført kroppslig undersøkelse hjemlet i straffeprosessloven § 157?	- Ja - Nei	Hvis svaret er "Nei" på spm. 19 skal ikke spm. 20, 21, 22, 23 og 24 besvares.
20	Hva besto den kroppslige undersøkelsen av?	- Urinprøve - Blodprøve - Annet	Her må det kunne krysses av på flere alternativer
21	Hvem besluttet den kroppslige undersøkelsen?	- Retten - Politijurist - Tjenestemann - Samtykke	
22	Hvis beslutningen om kroppslig undersøkelse er truffet av politijurist – er beslutningen skriftlig?	- Ja - Nei	Skal bare besvares dersom det er svart "Politijurist" på spm. 21.
23	Fremgår det av saken hvilke vurderinger som ligger til grunn for at beslutning om kroppslig undersøkelse ikke er sendt til retten for avgjørelse?	- Ja - Delvis - Nei	Skal ikke besvares dersom det er svart "Samtykke" på spm. 21.
24	Er den kroppslige undersøkelsen foretatt <i>utelukkende</i> for å avdekke eller bekrefte rusbruk?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger	
Registrering og påtaleavgjørelse - konkurrans			
25	Er bruk av narkotika registrert i konkurrans med tilhørende erverv og besittelse?	- Ja - Nei -	
26	Er saken påtaleavgjort med positiv påtaleavgjørelse?	- Ja - Nei - Saken er ikke påtaleavgjort	Hvis svaret er "Nei" eller "Saken er ikke påtaleavgjort" på spm. 26 skal ikke spm. 27 og 28 besvares.
27	Er det egne siktelsesposter for tilhørende erverv og/eller besittelse av narkotika?	- Ja - Nei	Hvis svaret er "Nei" skal ikke spm. 28 besvares

28	Var det tilstrekkelig grunn til å ta med disse postene i konkurrans?	- Ja - Nei	
----	--	---------------	--

UTKAST
OPPFØLGENDE UNDERSØKELSE 2022
Rapportmal

Oppdatert 22.03.22

1. Innledning

Bakgrunnen for undersøkelsen

Henvisning til forrige undersøkelse – hvilke særlige svakheter var det regionalt?

Commented [OHT1]: Dette – og tilsvarende nedenfor med mindre tekst er ment som hjelp for statsadvokatene ved rapportskriving. Kan vi dem flere tips om hva overskriften kan omfatte – gjelder her – og nedenfor.

2. Intervjuer/rutinegjennomgang

Hva er nytt siden forrige rapport (Rutiner/retningslinjer)

Hvor i forrige rapport er temaet omtalt?

3. Saksgjennomgang

3.1. "Registerspørsmål" (spørsmål A til H)

En kort redegjørelse for de viktigste spørsmålene (fritekst):

- Hvilke periode?
- Antallet saker som er gjennomgått
- Hvor mange saker av hver "type"
 - o Hvor mange av 231 sakene gikk ut av undersøkelsen?
- Antallet u/18 saker
- Kun narkotika eller i kombinasjon med annen kriminalitet – og hvilken type?
- Tung rusmisbruker?

3.2. De enkelte spørsmålene: (Spørsmål 1 til 23)

(Her er det ønskelig at embetene skriver inn resultatene etter svaralternativene i høyre kolonne. Det bes også om at det gis en kort kommentar i det åpne feltet etter hvert spørsmål, særlig om forskjellen fra forrige undersøkelse? I noen tilfeller kan flere spørsmål besvares sammen. Det kan også være tilstrekkelig med ingen kommentar.)

1	Er det brukt tvangsmidler i saken?	- Ja - Nei
2	Ble det gjennomført ransaking av person?	- Ja - Nei
3	Ble det gjennomført annen ransaking enn av person	- Ja - nei
	Ransaking	-
	(Formell kompetanse mv)	
4	Hvem besluttet personransaking?	- Retten - Politijurist - Tj.mann - Samtykke
5	Er det opplysninger i saken som tilsier at politiet burde ha tatt kontakt med jourhavende?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger
	(Statsadvokatenes kommentar til spørsmål 4 og 5)	-
6	Hvem besluttet annen ransaking enn av person?	- Retten - Politijurist - Tj.mann - Samtykke
	(Statsadvokatenes kommentar)	-

7	Ble det skrevet rapport om ransaking og beslag?	- Ja - nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-
	(Mistankegrunnlaget)	-
		-
8	Inneholder rapporten/anmeldelsen tilstrekkelig informasjon om mistankegrunnlaget	- Ja - Delvis - Nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-
	(Relevant etterforskningsformål)	
9	Er beslag av stoff fulgt opp med etterforskning for kjøp?	- Ja - Nei - Ikke beslag
10	Ble det benyttet ytterligere tvangsmidler for å kartlegge kjøpet av narkotikaen?	- Ja - Nei -
	<i>(Statsadvokatenes kommentar til spørsmål 9 og 10)</i>	-
11	Ble mistenktes mobiltelefon gjennomgått?	- Ja - Nei
12	Fremstår gjennomgangen av mobiltelefonen som et relevant etterforskningsskritt?	- Ja - Nei

		- Mangelfulle opplysninger
	(Statsadvokatenes kommentar til spørsmål 11 og 12)	
13	Er det foretatt tredjemannsransaking i saken?	- Ja - Nei
	(Statsadvokatenes kommentar)	
	(Forholdsmessighetsvurdering)	
14	Ble ransaking gjennomført så skånsomt som forholdene tillot?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger - Ikke aktuelt
	(Statsadvokatenes kommentar)	
	Kroppslig undersøkelse	
15	Ble det gjennomført kroppslig undersøkelse hjemlet i straffeprosessloven § 157?	- Ja - Nei
16	Hva besto den kroppslige undersøkelsen av?	- Urinprøve - Blodprøve - Annet
	(Statsadvokatenes kommentar til spørsmål 15 og 16)	-

17	Hvem besluttet den kroppslige undersøkelsen?	- Retten - Politijurist - Tj.mann - Samtykke
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-
18	Fremgår det av saken hvilke vurderinger som ligger til grunn for at saken ikke er sendt til retten for avgjørelse?	- Ja - Delvis - Nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-
19	Er den kroppslige undersøkelsen foretatt <i>utelukkende</i> for å avdekke eller bekrefte rusbruk?	- Ja - Nei - Mangelfulle opplysninger
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	
	Registrering og påtaleavgjørelse - konkurrans	
20	Er bruk av narkotika <i>registrert</i> i konkurrans med tilhørende erverv og besittelse?	- Ja - Nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-

21	Er saken påtaleavgjort med positiv påtaleavgjørelse?	- Ja - Nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar)</i>	-
22	Er det egne siktelsesposter for tilhørende erverv og/eller besittelse av narkotika?	- Ja - Nei
23	Var det tilstrekkelig grunn til å ta med disse postene i konkurrans?	- Ja - Nei
	<i>(Statsadvokatenes kommentar til spørsmål 22 og 23)</i>	

3.3. Statsadvokatens helhetsinntrykk av saksgjennomgangen

4. Statsadvokatens overordnede syn på politiets praksis nå i forhold til føringene og påleggene i 9. april-brevet

5. En samlet vurdering av status etter opplysninger fra politiet og saksgjennomgangen.

- Status ved det enkelte politidistrikt
- Er det behov for ytterligere opplæring/fagledelsestiltak?
- Er det behov for endrede rutiner eller presiseringer av regleverket?

